

Tervise- ja tööministri määruse „Tervishoiu hädaolukordadeks valmistumise korraldamine haiglavõrgu kavas nimetatud haiglates“ toetuse andmise tingimused avatud taotlemisel“ seletuskiri

I Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

2020. aasta veebruaris alguse saanud COVID-19 puhangust tekkinud rahvatervishoiu eriolukord Eestis tingis haiguse leviku piiramiseks ja elanikkonnale kiireloomulise abi pakkumiseks erakorraliste meetmete kasutusele võtmise ning tervishoiu- ja sotsiaalteenuste osutamisega seotud lisainvesteeringute tegemise vajaduse. Eesti 2023. aasta eesmärk on suurendada COVID-19 levikust tingitud kriisile ja sarnastele kriisidele vastupanu võimet tervishoiusektoris ning võtta kasutusele meetmed ühiskonna tavapärase toimimise juurde naasmiseks. Tervishoiu hädaolukordadeks valmistumisel on oluline tagada haiglavõrgu kavas nimetatud haiglates COVID-19 patsientide raviks vajalikul arvul isolatsioonipalati olemasolu koos hapnikravi võimekusega ning vältimatu abi toimepidevus ja ravi jätkumine pikaajalise elektrikatkestuse tingimustes.

REACT-EU Euroopa Regionaalarengu Fondi (edaspidi *REACT-EU ERF*) vahendite kasutamisel perioodil 2014–2020 Eestis on aluseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artiklis 14 nimetatud partnerluslepe alusel koostatud ning Vabariigi Valitsuse poolt heaks kiidetud ja Euroopa Komisjoni kinnitatud ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2014–2020 (edaspidi *rakenduskava*). Rakenduskava viiakse ellu perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse (edaspidi *STS*) § 1 lõike 1 punkti 1 alusel.

Vastavalt *STS* § 12 lõikele 3 antud Vabariigi Valitsuse 29. aprilli 2021. a korraldusele nr 165 on Sotsiaalministeerium rakendusasutuseks (edaspidi *RA*) ja Riigi Tugiteenuste Keskus rakendusüksuseks (edaspidi *RÜ*) järgmistele REACT-EU ERFist rahastatavatele prioriteetsele suuna 15 meetme tegevustele:

- 15.1.1 „COVID-19 kriisiks valmisolek“;
- 15.1.2 „COVID-19 vaksineerimine“;
- 15.1.3 „COVID-19 kriisiks valmisolek ja investeeringud haiglavõrgu jätkusuutlikkusse“;
- 15.1.4 „Üldhooldusteenuse kohandamine nakkushaiguste leviku tõkestamiseks“;
- 15.2.1 „Tervishoiuteenuste kättesaadavuse ja kvaliteedi parandamine“.

Määrusega kehtestatakse meetme tegevuse 15.1.3 rakendamiseks tervise- ja tööministri määrus „Tervishoiu hädaolukordadeks valmistumise korraldamine haiglavõrgu kavas nimetatud haiglates“ toetuse andmise tingimused avatud taotlemisel“ (edaspidi *TAT*).

Tervishoiu hädaolukordadeks valmistumise korraldamiseks toetatakse *TAT* raames COVID-19 pandeemia reageerimiseks haiglavõrgu kavas nimetatud haiglates järgmisi tegevusi: 1) olemasoleva palati ümberehitamine isolatsioonipalati või uue isolatsioonipalati loomine, sh on eesmärk suurendada hapnikravi võimekust statsionaarses või erakorralise meditsiini osakonnas vastavalt haigla vajadustele; 2) valmisoleku ja elutähtsate teenuste osutamise jätkamise võimekuse suurendamine pikaajalise elektrikatkestuse korral. Selleks toetatakse olemasolevate elektrisüsteemide projekteerimist, täiendavate elektrigeneraatorite, UPS-seadmete ja külmtranspordivahendi soetamist ning vastavate süsteemide väljaehitamist.

Rakenduskava, sh meetme tegevuse 15.1.3 ja *TAT* eesmärgi täitmise tulemusena on perioodil 2020–2023 COVID-19 patsientide jaoks loodud 150 voodikohta ning suurendatud on kuni 20 haigla valmisolekut ja elutähtsate teenuste osutamise jätkamise võimekust pikaajalise elektrikatkestuse korral.

Rakenduskava eesmärkide täitmist rahastatakse meetme tegevuse eelarvest avatud taotlemisel rahastamisskeemiga kokku 12 600 000 euro ulatuses (100% REACT-EU ERFi toetus). Riikliku kaasfinantseeringut ega toetuse saajate omafinantseeringut ei lisandu.

1.2. Määruse ettevalmistaja

Määruse ja seletuskirja on koostanud Sotsiaalministeeriumi nutika arengu toetamise osakonna välisvahendite juht Marilin Sternhof (tel 626 9136, marilin.sternhof@sm.ee) ja peaspetsialist Pille Lumi (tel 626 9150, pille.lumi@sm.ee).

Määruse juriidilise ekspertiisi on teinud Sotsiaalministeeriumi õigusosakonna õigusnõunik Piret Eelmets (tel 626 9128, piret.eelmets@sm.ee).

Määruse on keeleteoimetanud Rahandusministeeriumi ühisosakonna dokumendihaldustalituse keeleteoimetaja Virge Tammaru (tel 626 9320, virge.tammaru@fin.ee).

1.3. Märkused

Määrus ei ole seotud muu menetluses oleva eelnõuga ega isikuandmete töötlemisega isikuandmete kaitse üldmääruse tähenduses.

II Määruse sisu ja võrdlev analüüs

2019. aasta lõpus hakkas Hiinas Wuhanis levima uus koroonaviirus SARS-CoV-2. Eestis tuvastati esimene koroonajuhtum 27.02.2020, kinnitatud haigusjuhte on 14.09.2021 seisuga 147 357, neist haiglaravi vajanud patsiente on 14.09.2021 seisuga 8230. Kokku on Eestis surnud 1313 koroonaviirusesse nakatunud inimest.

COVID-19 haigust põhjustab koroonaviirus SARS-CoV-2, mis on geneetiliselt sarnane SARS koroonaviirusega (*Severe Acute Respiratory Syndrome Coronavirus*). Kõige tõenäolisemalt on uus koroonaviirus SARS-CoV-2 loomset päritolu, kuid uuringud tekitaja algallika ja ülekandeviiside kinnitamiseks veel käivad. COVID-19 sümptomid on mittespetsiifilised ja nende raskusaste võib olla erinev. Haigus võib kulgeda ilma haigustunnusteta, aga paraku esineb viiruse riskirühma kuulvatel vanematel ja krooniliste haigustega inimestel sagedamini ka raskem haigusvorm, kuna nende organism ja immuunsus võivad olla nõrgenenud ning nad vajavad haiglaravi. See omakorda suurendab haiglate koormust, mille tagajärjeks on plaanilise ravi piiramine nii statsionaarsetes osakondades päevaravis kui ka ambulatoorsete vastuvõttude, uuringute ja operatsioonide edasilükkamine, samuti võib see mõjutada erakorralise abi andmist. Isolatsioonipalati loomine võimaldab pakkuda patsientidele kvaliteetset tervishoiuteenust ning vähendab nakkuse leviku ohtu, sh plaanilise ravi piiramist ning uuringute ja operatsioonide edasilükkamist, mille tulemusena ravijärjekorrad ei pikene nii suures ulatuses ja tervishoiuteenuste pakkumine saab jätkuda.

Elektrikatkestus võib tabada haiglat ootamatult ning piirata või katkestada täielikult tervishoiuteenuste osutamise patsientidele. See omakorda võib kaasa tuua rasked tagajärjed patsientide tervisele. Selleks et elektri puudumise korral jätkata patsientidele abi andmist, peab haiglatel olema valmidus ja võimekus tagada elektrienergia kriitilistele sõlmedele.

Määrus koosneb seitsmest peatükist ja 25 paragrahvist. Peatükid jagunevad järgmiselt:

- 1) üldsätted;
- 2) toetatavad tegevused, kulude abikõlblikkus, toetuse osakaal ja riigiabi;
- 3) taotluse esitamine, nõuded taotlejale ja taotlusele;
- 4) taotluse menetlemine;
- 5) taotluse rahuldamise otsuse muutmine ja kehtetuks tunnistamine;
- 6) taotleja õigused, toetuse saaja õigused ja kohustused, rakendusüksuse kohustused ja rakendusasutuse õigused;
- 7) toetuse maksmine.

Määruse 1. peatükis „Üldsätted“ kirjeldatakse määruse reguleerimisala ning toetuse andmise eesmärki ja tulemusi, nimetatakse rakendusüksus ja rakendusasutus ning sätestatakse vaiete menetleja.

Määruse § 1 kohaselt kehtestatakse määrusega toetuse andmise tingimused prioriteetse suuna 15 „COVID-19 kriisiga võitlemine“ meetme 15.1 „COVID-19 valmisoleku tagamine“ tegevuse 15.1.3 „COVID-19 kriisiks valmisolek ja investeeringud haiglavõrgu jätkusuutlikkusse“ elluviimiseks.

Määruse § 2 sätestab toetuse andmise eesmärgi ja meetme tegevuse väljundinäitajad.

Lõike 1 kohaselt on toetuse andmise eesmärk tagada COVID-19 kriisiks valmisolek ja investeeringud haiglavõrgu jätkusuutlikkusse.

Lõige 2 sätestab meetme tegevuse väljundinäitajad. Toetuse taotlemisel peab projekt panustama vähemalt ühte väljundinäitajasse.

Toetuse andmisel on meetme tegevuse rakenduskava ja määruse § 5 punktis 1 nimetatud toetatava tegevuse väljundinäitajaks „COVID-19 patsientide jaoks loodud voodikohad“. Meetme tegevuse eesmärk on luua vähemalt 150 voodikohta. Sotsiaalministri 19. augusti 2004. a määruse nr 103 „Haigla liikide nõuded“ § 3 lõike 4 punkti 6 kohaselt on isolatsioonipalat ühekohaline.

Toetuse andmisel on Vabariigi Valitsuse meetmete nimekirja kohane meetme tegevuse väljundinäitaja „abi saavate haiglavõrgu kavas nimetatud haiglate arv“. Meetme tegevuse eesmärk on suurendada kuni 20 haigla valmisolekut ja elutähtsate teenuste osutamise jätkamise võimekust pikaajalise elektrikatkestuse korral. Nimetatud näitaja puhul loetakse unikaalseid haiglaid, see tähendab, et kui üks haiglavõrgu kavas nimetatud haigla saab toetust ühe või kahe erineva toetatava tegevuse elluviimiseks, loetakse temaga seoses saavutustasemesse üks haigla. Meetmete nimekirja kohase meetme tegevuse väljundinäitaja saavutamisele panustavad projektid, kus toetust taotletakse nii määruse § 5 punktis 1 kui ka punktis 2 nimetatud toetatavate tegevuste elluviimiseks.

Määruse § 3 nimetab meetme tegevuse RA ja RÜ.

Määruse § 4 sätestab, et RÜ otsuse või toiminguga vaide menetleja on RÜ. Vaided vaadatakse läbi haldusmenetluse seaduses sätestatud korras.

Määruse 2. peatükis sätestatakse projekti raames toetatavad tegevused, kulude abikõlblikkus, meetme tegevuse abikõlblikkuse periood, toetuse osakaal ja riigiabiga seonduv.

Määruse § 5 punkti 1 kohaselt toetatakse haiglavõrgu kavas nimetatud haiglates olemasolevate palatite ümberehitamist isolatsioonipalatiiteks või uute isolatsioonipalatiite loomist, sealhulgas hapnikravi võimekuse suurendamist statsionaarses või erakorralise meditsiini osakonnas vastavalt haigla vajadustele. Isolaatori loomine hõlmab ka negatiivse ja/või positiivse rõhu tagamiseks vajaliku ventilatsioonisüsteemi väljaehitamist. Toetust ei saa taotleda ainult palati sisustamiseks.

Punkti 2 kohaselt toetatakse meetme tegevusest haiglavõrgu kavas nimetatud haiglate valmisoleku suurendamist ja elutähtsate teenuste osutamise jätkamise võimaldamist pikaajalise elektrikatkestuse korral.

Määruse § 6 reguleerib kulude abikõlblikkust. Kulude abikõlblikkuse määramisel lähtutakse Vabariigi Valitsuse 1. septembri 2014. a määrusest nr 143 „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetusest hüvitatavate kulude abikõlblikuks lugemise, toetuse maksmise ning finantskorrektsioonide tegemise tingimused ja kord“.

Lõike 2 kohaselt on määruse § 5 punktis 1 nimetatud tegevuse elluviimiseks abikõlblikud projekti ettevalmistamisega seotud uuringu ja analüüsi tegemise, sh finantsanalüüsi ja selle seletuskirja koostamise kulud. Abikõlblikud on riigihanke korraldamise, ehitusprojekti koostamise ja ekspertiisi, ehitustööde tegemise, ehitise ekspertiisi, ehituse omanikujärelevalve korraldamise ja tegemise, toetuse kasutamisest teavitamise ja projektijuhtimise kulud. Abikõlblik on ka ehitusprojekti kavandatud ja ehitustöö käigus ehitisse püsivalt paigaldatavate tehniliste seadmete ja süsteemide

ning meditsiini- ja hapnikraviseadmete soetamine, paigaldamine ja seadistamine. Mööbel (v.a meditsiinilised voodid) ja kunstiteosed ei ole abikõlblik kulu. Abikõlblik on ka ainult ventilatsioonisüsteemi uuendamine, kui see on seotud isolatsioonipalatitega või tagab muul moel haigla infektsioonikontrolli olukorra paranemise. Kui isolatsioonipalatitega seotud ventilatsiooni uuendamise või statsionaarses või erakorralise meditsiini osakonnas hapnikravi võimekuse suurendamise tõttu tuleb ventilatsioonisüsteemi ulatuslikumalt uuendada, on kogu tegevus abikõlblik. Oluline on suurendada haiglate tehnoloogilist võimekust, see tähendab projekteerida positiivse ja negatiivse rõhuga ventilatsiooni ulatuslikumalt, arvestamata abikõlblikkuse proportsioone.

Abikõlblikud on isolatsioonipalati loomise järel otseselt palatiga seotud ruumide eesmärgipärase kasutamise või ehituseelse väljanägemise taastamiseks vajalike ehitustööde ja ehitusmaterjalide kulud.

Lõike 3 kohaselt on määruse § 5 punktis 2 nimetatud tegevuse elluviimiseks abikõlblikud olemasolevate elektrisüsteemide kohandamise ja muutmisega seotud kulud, abikõlblikkuse perioodil soetatud elektrigeneraatorite ja UPS-seadmete soetamise ning nendega seotud süsteemide väljaehitamise kulud, samuti külmtranspordivahendi soetamise kulud. Abikõlblikud on ka projekti ettevalmistamisega seotud uuringu ja analüüsi tegemise, sh finantsanalüüsi ja selle seletuskirja koostamise kulud, riigihanke korraldamise, ehitusprojekti koostamise ja ekspertiisi, ehitustööde tegemise, ehituse omanikujärelevalve korraldamise ja tegemise, toetuse kasutamisest teavitamise ja projektijuhtimise kulud.

Haiglavõrgu kavas nimetatud haiglatel on kohustus koostada toimepidevuse riskianalüüs ja toimepidevuse plaan, mis kooskõlastatakse Terviseametiga. Eelmainitud dokumentides on kirjeldatud asutuse poolt osutatavat elutähtsat teenust ja selle mahtu, hinnatud riske toimepidevusele ning tuvastatud võimalused nende maandamiseks. Eespool loetletud kulud on abikõlblikud, kui need tagavad meditsiiniliselt oluliste sõlmede toimimise, eelkõige elutähtsate teenuste osutamise. Kui selleks tuleb süsteemi kohandada või laiemalt välja ehitada, on see abikõlblik kulu, samuti juhul, kui meetme tegevusest rahastatav tegevus teenindab osaliselt ka teisi sõlmi. Siinjuures on siiski oluline, et meetme eelarvest rahastatav tegevus toetaks eelkõige elutähtsa teenuse osutamise jätkamist elektrikatkestuse korral.

Käibemaks on projekti raames abikõlblik kulu, kui on võimalik näidata, et vastavalt käibemaksu reguleerivatele õigusaktidele ei ole projekti raames tasutud käibemaksu sisendkäibemaksuna õigust maha arvata või käibemaksu tagasi taotleda ning käibemaksu ei hüvitata ka muul moel.

Haiglavõrgu kavas nimetatud haiglate põhitegevus ei ole käibemaksuga maksustatav tegevus ja sisendkäibemaksu mahaarvamisel lähtutakse käibemaksuseaduses (edaspidi KMS) sätestatud sisendkäibemaksu korrigeerimise põhimõtetest (KMS § 32).

Lõige 4 reguleerib käibemaksu abikõlblikkust. KMS § 29 lõike 1 kohaselt saab maksukohustuslane maksustamisperioodil tema maksustatavalt käibelt arvestatavast käibemaksust maha arvata maksustatava käibe tarbeks kasutatava kauba või teenuse sama maksustamisperioodi sisendkäibemaksu. Seega ei saa sisendkäibemaksu arvestatud käibemaksust maha arvata ja see on abikõlblik ERFist finantseerimiseks, kui:

- 1) toetuse saaja ei ole käibemaksukohustuslane vastavalt KMS §-des 19 ja 20 sätestatule;
- 2) käibemaksukohustuslasest toetuse saaja soetab kaupu ja teenuseid vaid KMS §-s 16 sätestatud maksuvaba käibe tarbeks või ettevõtlusega mitteseotud eesmärkidel, mille sisendkäibemaks ei kuulu mahaarvamisele vastavalt KMS §-s 29 sätestatule.

Lisaks lubab KMS § 32 sisendkäibemaksu osalist mahaarvamist, kui maksukohustuslane kasutab kaupu ja teenuseid nii maksustatava kui maksuvaba käibe tarbeks.

KMS § 33 kohaselt võib sisendkäibemaksu osalisel mahaarvamisel kasutada kas proportsionaalse mahaarvamise meetodit või otsearvestuse ja proportsionaalse mahaarvamise segameetodit.

Proportsionaalse mahaarvamise korral lähtutakse sisendkäibemaksu mahaarvamisel maksukohustuslase maksustatava käibe ja kogu käibe suhtest ning sisendkäibemaks arvatakse maha proportsionaalselt kogu sisendkäibemaksult.

Sisendkäibemaksu proportsionaalse mahaarvamise meetodit kasutades mõjutavad maksustatava ja maksuvaba käibe proportsiooni ka projektivälised arved. Kuna sisendkäibemaks arvatakse maha proportsionaalselt kogu käibelt ning seda ei ole võimalik seostada konkreetse arvega, siis on võimalus, et käibemaksu hüvitamisel ERFist makstakse käibemaksu tagasi ka arvetelt, mis ei ole projektiga seotud. Kuna Maksu- ja Tolliamet maksab käibemaksu tagasi ka muudelt arvetelt, on tehniliselt keerukas kindlaks määrata, milline osa maksti tagasi projektiga seotud arvetelt ja milline projektiga mitteseotud arvetelt.

Seega, kuigi proportsionaalse meetodi puhul saab toetuse saaja sisendkäibemaksu maha arvata ainult osaliselt, ei ole võimalik ülejäänud osa sisendkäibemaksust proportsionaalse meetodi korral abikõlblikuks lugeda.

Käibemaks on ERFist finantseerimiseks abikõlblik üksnes juhul, kui käibemaksukohustuslasest toetuse saaja kasutab oma raamatupidamises käibemaksu otsearvestuse meetodit.

Käibemaksu otsearvestuse korral on käibemaksu kulu raamatupidamises seotud konkreetse arvega ning seega on võimalik tõendada, et see on seotud ERFist rahastatava projektiga, ning juhul, kui kaup või teenus soetatakse maksuvaba käibe tarbeks, on see toetuse saaja jaoks lõplik kulu.

Määruse § 7 lõige 1 sätestab meetme tegevuse abikõlblikkuse perioodi. Projekti abikõlblikkuse periood on taotluse rahuldamise otsuses sätestatud ajaperiood, mis peab jääma meetme tegevuse abikõlblikkuse perioodi, mis on ajavahemik 1. veebruar 2020 kuni 31. detsember 2023. Rakenduskava abikõlblikkuse periood lõpeb samuti 2023. aasta detsembris.

Lõige 2 sätestab, et enne taotluse rahuldamise otsuse kuupäeva tekkinud kulude katmiseks võib taotluse rahuldamise otsuses taotleja taotluse alusel ette näha taotluse esitamise kuupäevast varasema abikõlblikkuse perioodi alguskuupäeva, kuid mitte varasema kui 1. veebruar 2020.

Määruse § 8 sätestab toetuse maksimaalse osakaalu, milleks on lõike 1 kohaselt 100% abikõlblikest kuludest ning toetuse saaja omafinantseering ei ole nõutud. Kui projekt läheb kallimaks, peab toetuse saaja suutma katta mitteabikõlblike kulusid.

Lõige 2 sätestab, et projektile eraldatava toetuse suurim summa ja toetuse osakaal abikõlblikest kuludest kinnitatakse taotluse rahuldamise otsuses.

Lõikes 3 on reguleeritud abikõlblikest kuludest puhastulu mahaarvestamine vastavalt ühendmääruse § 5 lõikele 2, võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 61 lõike 2 alusel antavat määrust, mis reguleerib diskonteeritud puhastulu arvestamise meetodikat, ning artikli 101 alusel antavat määrust, mis näeb ette kulude ja tulude analüüsi meetodika.

Lõige 4 sätestab taotletava toetuse maksimaalse summa määruse § 5 punktis 1 nimetatud tegevuse elluviimiseks, sh on reguleeritud ühe isolatsioonipalati maksimaalne abikõlblik maksumus, milleks on 73 000 eurot. Projekti abikõlblik summa kujuneb vastavalt loodud isolatsioonipalattite arvule. Kulud hüvitatakse tegelike kulude alusel.

Lõige 5 sätestab taotletava toetuse maksimaalse summa määruse § 5 punktis 2 nimetatud tegevuse elluviimiseks. Maksimaalne toetuse summa ühe haiglavõrgu kavas nimetatud haigla kohta, olenemata haigla liigist ja tehtavate tööde ulatusest, on 80 000 eurot. Kulud hüvitatakse tegelike kulude alusel.

Määruse § 9 käsitleb riigiabi temaatikat. Meetme tegevuse elluviimisel on abi saajaks haiglavõrgu kavas nimetatud haiglad, kaudseks abi saajaks on iga haiglavõrgu kavas nimetatud haigla tõmbepiirkonna elanikud.

Riigiabi reguleerivad ELi õigusaktid ning riigisisese tasandil konkurentsiseaduse riigiabi peatükk (6. peatükk). Vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 107 lõikele 1 on igasugune liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul ettevõtjale antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, ühisturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust.

Oluliseks aspektiks enne nelja riigiabi kriteeriumi hindamist on teha selgeks, kas abi saaja on ettevõtja. Euroopa Kohtu praktikast tulenevalt tuleb riigiabi kontekstis lugeda ettevõtjaks kõiki üksusi, mis tegelevad järjekindlalt majandustegevusega. Eesti riigil on põhiseaduse § 28 kohaselt kohustus tagada inimestele tervishoiuteenuste kättesaadavus. Selleks on riik loonud haiglavõrgu. Geograafiliselt on haiglavõrgu kavas nimetatud haiglad jaotatud nii, et igas maakonnas paikneb vähemalt üks haiglavõrgu kavas nimetatud haigla, suurema rahvaarvuga maakondades ka mitu haiglat. Funktsionaalselt on haiglavõrgu kavas nimetatud haiglad jagatud piirkondlikeks haiglateks, keskhaiglateks, üldhaiglateks, kohalikeks haiglateks ning taastusravihaiglaks. Iga haigla liigile on tervise- ja tööministri määrusega „Haigla liikide nõuded“ pandud kohustus tagada tervishoiuteenuste pakkumine teatud tasemel ja teatud erialadel, sh on fikseeritud ka haiglavõrgu kavas nimetatud haiglate ööpäevaringse meditsiiniteenistuse valmisoleku nõuded. Haiglavõrgu kavas nimetatud haiglad osutavad riiklikult rahastatavaid tervishoiuteenuseid, mida rahastatakse Eesti Haigekassa tervishoiuteenuste loetelu alusel, mis tähendab, et haiglavõrgu kavas nimetatud haiglad ei tegele nimetatud teenuseid osutades majanduslikku laadi tegevustega ega tegutse ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses ettevõtjatena¹.

Seega ei ole meetme tegevuse raames antav toetus riigiabi.

Määruse 3. peatükis reguleeritakse taotluse esitamist ning nõudeid taotlejale ja taotlusele.

Määruse § 10 reguleerib taotluse esitamise korda, määruse § 11 sätestab nõuded taotlejale ja määruse § 12 nõuded taotlusele. Toetuse taotluse võib esitada ühele või mõlemale määruse §-s 5 nimetatud toetatavale tegevusele.

Tulenevalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusest nr 1303/2013 ja Vabariigi Valitsuse määrusest nr 143 „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetusest hüvitatavate kulude abikõlblikuks lugemise, toetuse maksmise ning finantskorrektsioonide tegemise tingimused ja kord“ tuleb finantsanalüüs esitada nende projektide puhul, mille abikõlblik summa on suurem kui üks miljon eurot, et hinnata tulu teenimist.

Määruse 4. peatükis reguleeritakse taotluse menetlemise korda.

Määruse § 13 sätestab taotluse menetlemise korra, mille kohaselt toimub taotluse menetlemine vastavalt taotluste menetlemise määruses ja käesolevas määruses sätestatule. RÜ võib taotluse menetlemise käigus nõuda taotlejalt selgitusi ja lisadokumente taotluses esitatud andmete kohta, samuti taotluse täiendamist või muutmist, kui taotluses esinevad puudused või taotlus ei ole kooskõlas meetme tegevuse eesmärkide ja vajadustega, näidates ühtlasi, millised asjaolud vajavad selgitamist, muutmist, täiendamist või lisainformatsiooni. Kui esitatud taotlus ei toeta haiglavõrgu toimepidevuse paranemist ja seeläbi tervishoiusüsteemi toimimist, on RÜ-l õigus teha toetuse saajale ettepanek taotlust muuta. Vastava sisendi ja ettepaneku esitab RÜ-le RA.

Taotlejal on õigus esitatud taotlust muuta vaid RÜ osutatud puuduste kõrvaldamiseks. Taotluse menetlemise tähtaeg on kuni 45 tööpäeva.

¹ Euroopa Komisjoni 12.11.2020 seisukoht C(2020) 7671 final, SA.39324 (2018/NN) – Eesti väidetav abi Eesti haiglavõrgu arengukavas loetletud riiklikele haiglatele. Kättesaadav: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_39324

Määruse §-s 14 sätestatakse taotleja ja taotluse nõuetele vastavuse kontroll ning taotluste hindamine.

Lõike 1 kohaselt kontrollib RÜ taotleja ja taotluse nõuetele vastavust ning projekti vastavust hindamiskriteeriumidele.

Lõige 2 sätestab, et kui taotluses avastatakse puudusi, teatatakse sellest taotlejale kolme tööpäeva jooksul alates puuduse avastamisest. Puuduste kõrvaldamiseks antakse mõistlik tähtaeg, mille võrra pikeneb taotluse menetlemise tähtaeg.

Lõigetes 3 ja 4 sätestatakse taotleja ja taotluse vastavaks tunnistamise alused.

Lõige 5 nimetab asjaolud, millal taotlust nõuetele vastavaks ei tunnistata.

Lõige 6 reguleerib projektide vastavushindamist. Perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse § 14 punkti 11 kohaselt sätestatakse toetuse andmise tingimustega muu hulgas projektide valikukriteeriumid ja -metoodika, mida määruses käsitletakse vastavushindamisena. Meetme üldine eesmärk on suurendada haiglavõrgu kavas nimetatud haiglate võimekust tulla toime kriisides. Seda tehakse nii isolatsioonipalatite loomise kaudu kui ka pikaajalise elektrikatkestuse korral elutähtsate teenuste pakkumise jätkamise võimaldamisega. Projektide vastavust seatud eesmärkidele hinnatakse vastavushindamise raames.

Projekt, mille elluviimisel taotletakse toetust määruse § 5 punktis 1 nimetatud toetatava tegevuse elluviimiseks, peab panustama nii rakenduskava kui ka meetmete nimekirja kohase meetme tegevuse väljundinäitajasse. RÜ küsib RA käest hinnangut, kas esitatud projektid vastavad TAT eesmärkidele, arvestades kogu haiglavõrgu toimepidevust ja eesmärke. RA annab tagasiside RÜ-le kümne kalendripäeva jooksul. Tulenevalt RA tagasisidest on RÜ-l õigus teha toetuse taotlejale ettepanek väljundinäitaja sihttasest muuta. Kui toetuse taotleja ei soovi väljundinäitaja sihttasest korrigeerida, on RÜ-l õigus rahuldada projekti taotlus osaliselt ning anda toetust väiksemas mahus.

Projekt, mis taotleb toetust määruse § 5 punktis 2 nimetatud toetatava tegevuse elluviimiseks peab panustama meetmete nimekirja kohase meetme tegevuse väljundinäitajasse ja tagama elutähtsate teenuste pakkumise jätkusuutlikkuse, olles kooskõlas tervise- ja tööministri 21. aprilli 2018. a määrusega nr 17 „Sotsiaalministeeriumi korraldatavate elutähtsate teenuste kirjeldus ja toimepidevuse nõuded“ ning meetme eesmärkidega. RÜ küsib RA käest hinnangut, kas esitatud taotlus vastab Sotsiaalministeeriumi korraldatavate elutähtsate teenuste kirjeldusele ja toimepidevuse nõuetele ning meetme eesmärkidele. RA annab tagasiside RÜ-le kümne kalendripäeva jooksul. Tulenevalt RA tagasisidest on RÜ-l õigus teha toetuse taotlejale ettepanek taotlust muuta ja viia see kooskõlla TAT eesmärkidega.

Mõju regionaalarengule ja võrdsetele võimalustele on tagatud, kui igas haiglavõrgu kavas nimetatud haiglas on loodud võrdsed ja kvaliteetsed võimalused patsientide raviks. Toetades isolatsioonipalatite loomist ja pikaajalise elektrikatkestuse korral tervishoiuteenuste pakkumise jätkamise võimekust, tasakaalustatakse piirkondlikke erinevusi.

Kvaliteetne ööpäevaringne patsientide ravi on avalik teenus, mis panustab riigivalitsemise edendamisse.

Määruse § 15 reguleerib taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse tegemist ja sellest teavitamist.

Lõige 1 sätestab, et RÜ peab enne toetuse andmiseks taotluse rahuldamise või taotluse rahuldamata jätmise otsuse tegemist kontrollima taotleja vastavust taotluste menetlemise määruse § 3 lõike 2 punktides 1 ja 2 sätestatule.

Lõike 2 kohaselt teeb RÜ kümne tööpäeva jooksul pärast taotluse vastavushindamist taotluse rahuldamise või taotluse rahuldamata jätmise otsuse.

Lõige 3 sätestab, et taotluse rahuldamise otsuses märgitakse taotluste menetlemise määruse § 8 lõikes 4 nimetatud.

Lõige 4 reguleerib, millistel juhtudel jäetakse toetuse taotlus rahuldamata.

Lõige 5 sätestab, et taotluse rahuldamata jätmise otsuses märgitakse taotluste menetlemise määruse § 8 lõikes 5 nimetatud teave.

Lõige 6 sätestab, et taotlejale tehakse tema taotluse kohta tehtud otsus teatavaks e-toetuse keskkonna vahendusel viie tööpäeva jooksul otsuse tegemisest.

Lõike 7 kohaselt edastab RÜ tehtud otsused RA-le teadmiseks.

Määruse § 16 sätestab taotluse osalise ja kõrvaltingimusega rahuldamise vastavalt taotluste menetlemise määruse §-le 9. RÜ võib taotluse rahuldada osaliselt, kui RA on teinud selleks vastava ettepaneku ning toetuse saaja ei ole väljundinäitajat korrigeerinud ega taotlenud toetust rohkemate isolatsioonipalatite loomiseks kui RA hinnangul vajalik on. Toetuse saajale ei tehta enne väljamakseid, kui kõrvaltingimus on täidetud ning selle täitmine tõendatud. Kõrvaltingimuse täitmise tõendid tuleb esitada RÜ-le. Kõrvaltingimuse täitmise kohta saadab RÜ teavituse RA-le.

Määruse 5. peatükis reguleeritakse taotluse rahuldamise otsuse muutmise ja kehtetuks tunnistamise korda.

Määruse § 17 lõige 1 sätestab, et taotluse rahuldamise otsust võib muuta RÜ algatusel või toetuse saaja sellekohase avalduse alusel.

Lõige 2 sätestab millistel juhtudel on RÜ-l õigus keelduda taotluse rahuldamise otsuse muutmisest. Kui soovitud muudatus seab kahtluse alla projekti oodatava tulemuse saavutamise või projekti tegevuste lõpetamise abikõlblikkuse perioodil, on RÜ-l õigus keelduda taotluse rahuldamise otsuse muutmisest. Samuti on RÜ-l õigus keelduda juhul, kui meetme eelarves puuduvad vahendid toetuse summa suurendamiseks.

Lõike 3 kohaselt tunnistab RÜ taotluse rahuldamise otsuse osaliselt või täielikult kehtetuks STS § 22 lõikes 3 ja § 47 lõikes 3 nimetatud alustel.

Lõige 4 sätestab toetuse saaja õiguse esitada oma seisukohad enne taotluse rahuldamise otsuse osaliselt või täielikult kehtetuks tunnistamist.

Määruse § 18 sätestab, et toetuse summat võib suurendada, kui see on põhjendatud ja meetme tegevuse eelarve jääk seda võimaldab ning see on vajalik kogu haiglavõrgu võimekuse ja valmisoleku suurendamiseks COVID-19 pandeemiaga võitlemisel.

Eelarve jäägi olemasolul otsustab RA, kas ja kuidas vabu vahendeid meetme tegevuste raames jaotatakse. Eelarve jääki võib kasutada mõlema toetatava tegevuse täiendavaks rahastamiseks. RA-l on õigus anda täiendavat toetust ja samas nõuda rohkemate isolatsioonipalatite loomist. Põhjendatud juhul võib RA täiendavat toetust jagada kindlatele haiglatele, mitte kõigile taotlejatele, pidades silmas haiglavõrgu vajadusi. Täiendava rahastuse vajadus võib tuleneda näiteks hangete kallinemisest, mida otseselt mõjutab ka COVID-19 pandeemia tõttu tekkinud kaupade defitsiit ja tarneraskused või vajadus luua täiendavaid isolatsioonipalateid.

Määruse 6. peatükis sätestatakse taotleja, toetuse saaja, RA ja RÜ õigused ja kohustused.

Määruse § 19 reguleerib taotleja õigust seoses riigihangete ettevalmistamise ja tegemisega.

Määruse § 20 sätestab toetuse saaja õigused ja kohustused.

Lõige 1 sätestab, et toetuse saaja kohustused on loetletud STS §-s 24.

Punkti 1 kohaselt on toetuse saaja kohustatud esitama RÜ-le nõutud informatsiooni seoses projekti elluviimisega.

Punkt 2 kohustab toetuse saajat tagama projekti eesmärkide elluviimise, saavutama taotluse rahuldamise otsuses sätestatud tulemused ning tagama projekti elluviimise kokkulepitud eelarvega.

Punkti 3 alusel peab toetuse saaja teavitama RÜ-d, kui samalaadsetele tegevustele on taotletud toetust teistest meetmetest või muudest välisabi vahenditest.

Punkti 4 kohaselt on toetuse saaja kohustatud teavitama RÜ-d kirjalikult ja viivitamata, kui selgub, et finantsanalüüsis esitatud andmed on muutunud ning projekti tulud on suurenenud.

Punkti 5 kohaselt tuleb vähendada projekti abikõlblike kulusid projekti vara kasuliku eluea jooksul teenitava puhastulu osa võrra, mis peab olema proportsioonis abikõlblike kuludega projekti kogukuludest.

Punkt 6 sätestab toetatavate tegevuste elluviimisega seotud dokumentide säilitamise korra. Dokumentide säilitamisel tuleb lähtuda STS §-st 35, kus reguleeritakse dokumentide säilitamise kohustust kooskõlas ühissätete määruse² artikli 140 lõikes 1 nimetatud võimalustega.

Punkti 7 kohaselt tuleb toetuse saajal teha RÜ-le projekti muutmise ettepanek, kui selleks on ilmnunud vajadus ning projektis on toimunud või tulevikus toimumas muudatused.

Lõige 2 sätestab toetuse saaja õiguse saada RÜ-lt informatsiooni ja nõuandeid, mis on seotud õigusaktides (TAT-s ja selles viidatud määrustes või seadustes, taotluse rahuldamise otsuses) sätestatud nõuete ja toetuse saaja kohustustega.

Lõige 3 sätestab toetuse saaja õiguse ärakuulamisele. Toetuse saajale antakse tulenevalt STS § 23 lõikest 2 võimalus esitada oma seisukohad enne: 1) ettekirjutuse tegemist; 2) taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks tunnistamist või muutmist, välja arvatud juhul, kui toetuse saaja taotlus rahuldatakse täielikult; 3) finantskorrektsiooni otsuse tegemist.

Lõike 4 kohaselt on toetuse saajal õigus enne taotluse rahuldamise otsuse kinnitamise kuupäeva tekkinud kulude hüvitamiseks.

Lõige 5 sätestab toetuse saaja kohustuse seoses hankimisega. Toetuse saaja peab tähelepanu pöörama RHS-i järgimisele. Toetuse saaja kohustused seoses hankimisega on välja toodud STS §-s 26.

Lõikes 6 on sätestatud toetuse saaja kohustus edastada RÜ-le info riigihankega seotud dokumentide kohta. Toetuse saaja peab võimaldama RÜ-le vaatlejana juurdepääsuõigused riigihangete registris ning teavitama RÜ-d kümme tööpäeva enne riigihanke alustamist riigihanke alusdokumentide koostamisest ja nende muudatuste esitamisest riigihangete registrile. Lisaks peab toetuse saaja edastama RÜ-le hankelepingu muudatused kümme tööpäeva enne muudatuskokkuleppe sõlmist. Eelnevalt ei ole kohustust RÜ-ga kooskõlastada ja ette saata reservi kasutamise ja lisatöödega seotud dokumente. RÜ ei kooskõlasta edastatud riigihanke alusdokumente ega lepinguid, vaid juhib vajaduse korral toetuse saaja tähelepanu sellele, kas riigihanke korraldamisel on järgitud RHS-is sätestatud. Toetuse saaja vastutab riigihangete korraldamise, sõlmitud lepingute ja muude dokumentide korrektsuse eest.

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320–469)

Eesmärk on ennetada ja ära hoida finantskorrektsioone. Vabariigi Valitsuse 1. septembri 2014. a määruse 143 „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetusest hüvitatavate kulude abikõlblikuks lugemise, toetuse maksmise ning finantskorrektsioonide tegemise tingimused ja kord“ §-s 21 on sätestatud finantskorrektsiooni protsendimäärad ning §-des 22–22⁸ määratletud erinevad rikkumise alused ja neile kohaldatavad finantskorrektsiooni protsendimäärad.

Määruse § 21 sätestab RÜ kohustused lisaks STS § 8 lõikes 2 loetletud ülesannetele.

Punkti 1 kohaselt peab RÜ andma hinnangu toetuse saaja esitatud riigihankega seotud dokumentide kohta kümne tööpäeva jooksul.

Punkti 2 kohaselt peab RÜ küsima RA-lt hinnangu taotluses kirjeldatud projekti kohta enne taotluse rahuldamise otsuse muutmist või selle osaliselt või täielikult kehtetuks tunnistamist.

Punkt 3 sätestab RÜ kohustuse edastada RA-le otsused, mis puudutavad taotluse rahuldamist, selle muutmist või kehtetuks tunnistamist.

Punkt 4 seab RÜ-le kohustuse teha projektide üle järelkontrolli viie aasta jooksul pärast projekti lõppmakse tegemist, veendumaks, et projekti elluviimise tulemusena soetatud vara ja rajatud või rekonstrueeritud taristut kasutatakse sihtotstarbeliselt ning projekt ei ole teeninud puhastulu või teenitud puhastulu ei ületa projekti abikõlblikest kuludest maha arvatud puhastulu.

Punkti 5 kohaselt peab RÜ tegema muid STS-s ja selle alusel antud õigusaktides ning määruses sätestatud toiminguid.

Määruse § 22 sätestab RA õigused ja kohustused.

Määruse § 23 reguleerib toetuse kasutamise seotud teabe, dokumentide ja aruannete esitamise korda.

Lõike 1 kohaselt esitab toetuse saaja RÜ-le projekti vahearuande e-toetuse keskkonna vahendusel kaks korda aastas.

Lõike 2 kohaselt esitab toetuse saaja RÜ-le projekti lõpparuande e-toetuse keskkonna vahendusel 30 kalendripäeva jooksul taotluse rahuldamise otsuses määratud projekti abikõlblikkuse perioodi lõppkuupäevast, kuid hiljemalt 17. jaanuariks 2024.

Lõike 3 kohaselt esitatakse ainult projekti lõpparuanne, kui projekti vahearuande ja lõpparuande esitamise vahe on vähem kui kuus kuud.

Lõige 4 sätestab toetuse saaja kohustuse esitada koos projekti lõpparuandega uuendatud finantsanalüüs juhul, kui projekt teenib abikõlblikkuse perioodil lubatust suuremat tulu.

Määruse 7. peatükk reguleerib toetuse maksmist.

Määruse § 24 lõige 1 sätestab, et toetuse väljamaksete tegemisel lähtutakse STS §-des 28 ja 29, ühendmääruse §-des 11–14 ning määruses ja taotluse rahuldamise otsuses sätestatud tingimustest ja korrast.

Lõige 2 sätestab toetuse maksmise eeldused, milleks on toetuse taotluse rahuldamise otsus ja kulude abikõlblikkus. Kui toetuse taotlus rahuldati kõrvaltingimusega, peab enne esimese makse tegemist olema kõrvaltingimus täidetud.

Lõike 3 kohaselt esitab toetuse saaja RÜ-le maksetaotluse e-toetuse keskkonna kaudu vähemalt üks kord kuus alates taotluse rahuldamise otsuse tegemise kuupäevast. Kui maksetaotlusi esitatakse harvem, peab toetuse saaja RÜ järelepärimise järel edastama vastavasisulise selgituse.

Aktsepteeritud on näiteks asjaolud, kui projekti raames abikõlbliku tegevusega ei ole alustatud või toetuse saajast mitteolenevatel põhjustel on projekti tegevuste elluviimine viibinud (näiteks korduvalt luhtunud hanked jms) ning abikõblikke kulusid ei ole tekkinud. Põhjendatud on ka olukord, kus abikõblilik kulu on väga väike ning maksetaotluse esitamine ja kontrollimine oleks halduskoormav.

Lõike 4 kohaselt makstakse toetust ühendmääruse § 14 lõike 1 punkti 1 alusel.

Lõikes 5 sätestatakse, et RÜ kontrollib maksetaotluses esitatud kulude abikõblikkust 30 tööpäeva jooksul maksetaotluse laekumisest RÜ-le.

Lõike 6 kohaselt makstakse toetus välja vastavalt taotluse rahuldamise otsuses nimetatud toetuse osakaalule abikõblikest kuludest ja mitte rohkem, kui on määratud toetuse piirsumma.

Lõigetes 7 ja 8 sätestatakse maksetaotluse osalise või täieliku peatamise alused.

RÜ võib maksetaotluse menetlemise osaliselt või täielikult peatada STS § 30 lõikes 1 sätestatud alustel. Kui maksetaotluses tuvastatud puudusi on võimalik määratud tähtaja jooksul kõrvaldada, määrab RÜ selleks tähtaja.

Korraldusasutusel (edaspidi KA) on õigus toetuse väljamaksmine keelata. KA võib vastavalt asjaoludele kas kohustada RÜ-d peatama toetuse maksmine või keelata RÜ-l makset teha. KA esitab RÜ-le motiveeritud otsuse. RÜ teatab toetuse saajale või partnerile ning palub toetuse saajal või partneril korrigeerida maksetaotlust või esitada täiendavaid tõendeid või selgitusi. Puuduse likvideerimise järel jätkatakse maksetaotluse menetlusega. Kui toetuse saaja või partner puudusi ei likvideeri, teeb RÜ finantskorrektsiooni. Kui puudus tuleneb RÜ toimingust, likvideerib puudused RÜ. Toetuse saaja, partneri või RÜ selgituse, esitatud informatsiooni või täiendavate tegevuste põhjal võib KA peatamise tühistada ning maksetaotluse menetlemisega jätkatakse.

KA-l on õigus vajaduse korral kontrollida kulude abikõblikkust ja abikõblike kulude aluseks olevaid dokumente, sest RÜ täidab ühissätete määruse artikli 125 lõike 5 punktis a nimetatud kulude abikõblikkuse kontrolli vahendusametina. Seega peab KA olema veendunud, et KA mittetäidetavat ülesannet täidetakse korrektset.

KA võib kohustada RÜ-d maksetaotluse menetlemise peatama ka siis, kui sertifitseerimisasutus ei nõustu RÜ poolt abikõblikuks loetud kulu lisamisega ühissätete määruse artikli 126 punktides a ja b nimetatud Euroopa Komisjonile esitatavasse maksetaotlusesse ja aruandesse või kui Euroopa Komisjon peatab maksed Eestile. Tegemist on erandkorras rakendatava võimalusega, mille võib tingida eelnimetatud põhjustel toetuse Euroopa Komisjonilt mittelaekumine. Euroopa Komisjonilt toetuse mittelaekumine ei tähenda automaatselt riigisisest toetuse maksete peatamist, kuid KA võib sellise otsuse teha, kui:

- 1) kulude abikõblikkust kontrolliva asutuse (nt RÜ) tööprotsesside puudused on niivõrd olulised, et RÜ poolt toetuse saajatele maksete jätkamine võib tähendada olulise finantskahju tekkimist;
- 2) riigieelarveliste vahendite piiratuse tõttu ei ole võimalik riigieelarveliste vahendite arvelt maksetega jätkata.

Lõige 9 sätestab, et lõppmakse tehakse toetuse saajale pärast projekti kulude abikõblikkuse, tegevuste elluviimise ja maksete tõendamist ning lõpparuande kinnitamist. Lõppmakse suurus on vähemalt 5% projekti abikõbliku kogumaksumuse toetuse summast, mis sätestatakse taotluse rahuldamise otsuses. Lõppmakse esitatakse lõpparuandega samal ajal.

Määruse § 25 sätestab finantskorrektsiooni otsuste tegemise ja tagasimaksete tegemise reeglistiku. Finantskorrektsiooni otsus tehakse ja toetus nõutakse tagasi vastavalt STS §-des 45–47 ja ühendmääruse §-des 21–23 sätestatule. Toetus makstakse tagasi vastavalt STS §-s 48 sätestatule ning tagasimaksmist võib ajatada ühendmääruse §-s 24 sätestatud tingimustel. Kui toetust tagasimaksmise tähtpäevaks tagasi ei maksta, peab toetuse saaja maksma viivist vastavalt STS §-s 49 sätestatule.

3. Määruse vastavus Euroopa Liidu õigusele

Käesoleva määruse aluseks on STS ja selle alusel antud õigusaktid, mis omakorda on kooskõlas vastava EL-i õigusega. Käesolev määrus on kooskõlas järgmiste EL-i määrustega:

- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (edaspidi *ühissätete määrus*);
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 1300/2013, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi ja majanduskasvu ja tööhõivesse investeerimise eesmärgiga seonduvaid erisätteid ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1080/2006.

IV Määruse mõjud

Keskkond ja kliima

Toetatavate tegevuste elluviimisel puudub oluline mõju keskkonnahoiu ja kliima eesmärkidele.

Võrdsed võimalused

Meetme tegevus mõjutab võrdsete võimaluste tagamist ühiskonnas.

Toetatavatel tegevustel puudub oluline mõju soolise võrdsuse edendamisele ning see ei sisalda tegevusi, mis panustavad otseselt soolise võrdõiguslikkuse edendamisse.

Toetatavate tegevuste tulemusena paraneb erivajadusega inimeste ligipääsetavus. Palatite ümberehitamisel järgitakse ettevõtlus- ja infotehnoloogiainistri 29. mai 2018. a määruses nr 28 „Puudega inimeste erivajadustest tulenevad nõuded ehitisele“ sätestatud nõudeid. Tuleohutuse tagamisel on arvestatud puudega inimeste erivajadustega.

Infoühiskond

Toetatavate tegevuste elluviimisel puudub oluline mõju infoühiskonna edendamisele.

Regionaalareng

Toetatavate tegevuste edukal elluviimisel on mõju regionaalarengule, luues eeldused tagada toetuse saajatest haiglavõrgu kavas nimetatud haiglate tõmbepiirkonna elanikele kvaliteetsete tervishoiuteenuste kättesaadavus võimalikult elukoha lähedal. Haiglavõrgu kavas nimetatud haiglate taristu kaasajastamine annab võimaluse luua ka uusi töökohti, olles regionaalsel tasandil suurimaks töandjaks tervishoiutöötajatele ja pakkudes tööd ka administratiivtöötajatele. Toetatavate tegevuste elluviimise tulemusena tagatakse regionaalselt kättesaadav ja kvaliteetne arstiabi, pakkudes tõmbepiirkonna elanikele võrdseid võimalusi tervishoiuteenuse saamisel. Tuleb arvestada, et projektide toetuse saajaks olevate haiglavõrgu kavas nimetatud haiglate tõmbepiirkonna suurus varieerub ning sõltub otseselt konkreetse haigla funktsionaalsusest.

Riigivalitsemine

Toetatavate tegevuste elluviimisel on oluline mõju riigivalitsemisele. Toetatavate tegevuste edukas elluviimine toetab ühtlast arengut ja elukvaliteedi paranemist terves riigis. Suurem integreeritus ja koordineeritus valitsemistasandite vahel aitab valitsusel toime tulla mitut valdkonda läbivate probleemidega. Senisest paindlikum ühtsete eesmärkide nimel koostöötamine aitab tõhustada ressursikasutust. Koostöö avalike teenuste osutamisel tagab kodanikusõbralikuma teenindamise ja tõhusalt toimiva süsteemi.

COVID-19 puhangust tekkinud rahvatervishoiu eriolukord Eestis tingis haiguse leviku piiramiseks ja elanikkonnale kiireloomulise abi pakkumiseks erakorraliste meetmete kasutusele võtmise vajaduse ning tervishoiuteenuste osutamisega seotud lisainvesteeringute tegemise. Seetõttu toetati ERFi meetme tegevusest 4.6.1 „Koroonaviirusega võitlemise investeeringud, sh isikukaitsevahendid“ tervishoiuteenuste osutamise varustuse (isikukaitse- ja desinfitseerimisvahendid) ja hingamisaparaatide soetamist ning COVID-19 testimist (testide soetamise ja tegemise kulud).

REACT-EU ERFi vahenditest jätkatakse investeeringute tegemist COVID-19 valmisoleku tagamiseks. Meetme tegevusest 15.1.1 „COVID-19 kriisiks valmisolek“ toetatakse riigi ravimivaru suurendamist ja COVID-19 testimisvõimekuse suurendamist, meetme tegevusest 15.1.2 „COVID-19 vaksineerimine“ toetatakse COVID-19 vaksineerimise kulusid, sh vaktsiinide ostmist ja vaksineerimise korraldamisega seotud kulusid.

Samuti toetatakse REACT-EU ERFist sotsiaal- ja tervishoiuasutuste infrastruktuuri investeeringuid. Meetme tegevusest 15.1.4 „Üldhooldusteenuse kohandamine nakkushaiguste leviku tõkestamiseks“ toetatakse üldhooldekodude nakkuskindlamaks muutmist. Meetme tegevusest 15.2.1 „Tervishoiuteenuste kättesaadavuse ja kvaliteedi parandamine“ toetatakse haiglavõrgu kavas nimetatud haiglate vastupidavuse tugevdamist, tervishoiuteenuste kättesaadavuse parandamist ja tervishoiukriisideks valmisoleku tagamist. Käesoleva määruse toetatavate tegevuste elluviimist toetatakse meetme tegevusest 15.1.3 „COVID-19 kriisiks valmisolek ja investeeringud haiglavõrgu jätkusuutlikkusse“.

Kõikide REACT-EU ERFi investeeringute eesmärk on parandada tervishoiusüsteemi vastupidavust COVID-19 levikust tingitud kriisile (sh arvestades ka võimalikke sarnaseid kriise tulevikus). Toetatavad tegevused on kooskõlas tervisesüsteemi plaaniga COVID-19 kriisi ületamiseks 2021. aastal, Eesti 2035 sihtidega, 2020 riigipõhiste soovitusetega ja COVID-19 kriisist väljumise plaaniga. Seega panustab käesoleva määruse alusel toetatavate tegevuste elluviimine riigivalitsemisse.

V Määruse rakendamise seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Seoses COVID-19 puhangust tingitud kriisi mõjule reageerimisega tehakse investeeringuid haiglavõrgu kavas nimetatud haiglate vastupidavuse tugevdamiseks, tervishoiuteenuste kättesaadavuse parandamiseks ja tervishoiukriisideks valmisoleku tagamiseks. Meetme tegevuse 15.1.3 „COVID-19 kriisiks valmisolek ja investeeringud haiglavõrgu jätkusuutlikkusse“ toetuse eelarve on 12 600 000 eurot, mis moodustab 100% meetme tegevuse 15.1.3 eelarvest. Projekte rahastatakse liidu COVID-19 pandeemia reageerimise raames. Projektide elluviimiseks ei ole vaja toetuse saaja omafinantseeringut ega riiklikku kaasfinantseeringut, kuid projekti eelarve suurenemisel peab toetuse saajal olema suutlikkus katta mitteabikõlblikke kulusid.

Avatud taotlusvooru eelarve määruse § 5 punktis 1 nimetatud tegevuste elluviimiseks on 11 000 000 eurot ja sama paragrahvi punktis 2 nimetatud tegevuste elluviimiseks 1 600 000 eurot.

Programmiperioodi lõppemisel välisvahenditest rahastamise lõppemisega seotud kulud riigieelarvesse ei planeerita, sest projektide tulemusena on meetme tegevuse kokkulepitud eesmärk täidetud. Toetuse saajate esitatavad lisataotlused edasisteks tegevusteks ei ole TAT-s sätestatud tegevuse osa. Vabariigi Valitsus võib, kuid ei pruugi esitatud ja tulevikus esitatavaid taotlusi kinnitada. Ehitatava ja rekonstrueeritava taristu ülalpidamise kulud kaetakse toetuse saajate omatuludest, tervishoiuteenuseid rahastab Eesti Haigekassa Vabariigi Valitsuse 18. juuni 2021. a määruse nr 63 „Eesti Haigekassa tervishoiuteenuste loetelu“ alusel.

Toetuse andmise administreerimisega seotud kulutused kaetakse toetusperioodi tehnilise abi vahenditest. Perioodil 2014–2020 on ühissätete määrusega lubatud administreerimise (tehnilise abi) kulude katteks kuni 4% liikmesriigile eraldatud vahendite kogumahust.

VI Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

VII Eelnõu koostöölastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatati koostöölastamiseks eelnõude infosüsteemi kaudu Rahandusministeeriumile ja e-posti teel Riigi Tugiteenuste Keskusele ning arvamuse avaldamiseks Eesti Haiglate Liidule, Terviseametile ja Eesti Haigekassale.

Rahandusministeerium ja Riigi Tugiteenuste Keskus koostöölastasid eelnõu märkustega, millega on arvestatud. Eesti Haigekassal kommentaare ei olnud.